

TailoredRead

Yapay Zeka ile İsmarlama Kitap

İskender
Öksüz

Yapay zekâ ile ısmarlama kitap

İskender Öksüz

İnsan, icat edip kullandığı aletlerle insan. Hatta insanı “alet kullanan” diye de tarif edebiliriz. Etmişler de. Homo Habilis, becerikli insan demek, becerisi de aletten geliyor herhâlde.

Aletlere kızmanın âlemi yok. Gerçi kızanlar var, mesela ABD’de yaşayan bir kısım Amiş. Otomobil kullanmıyorlar, işlerini at arabası ile görüyorlar. Telefon yerine yüz yüze konuşmayı tercih ediyorlar. Bizim Amişlik etmek gibi bir lüksümüz yok. Teknolojinin getirdiği nimetlerle bir an önce tanışıp onları kullanmaya çalışmalıyız. Bu kullanım sırasında insanlara ve çevreye zarar vermemek kaydıyla tabii.

Geçen bir yazımda anlattığım gibi, bazı meslektaşlarım Yapay Zekâ (YZ) ile mücadele etmeye çalışırken ben tam tersine, öğrencilerime YZ’den yararlanmanın yollarını öğretmeye çalışıyorum. Gerçi onlar mı ben mi YZ’yi daha iyi biliyoruz, tartışılır... Tutumum hesap makinesi maceramıza dayanıyor. Cep hesap makineleri ilk çıktığında sınavlara makineyle girilmesin diye elimizden geleni yaptık. Şimdi o yasaklar büyük çapta gevşedi. Hatta komik geliyor. Gerçi makine cinsleri hâlâ kısıtlı.

Kimler işinden olacak?

Geçen yazılarımdan birinde NotebookLM’den bahsetmiştim. 80 dilde girdi kabul edip istediğiniz dilde özet veren program. Bununla üniversitelerin master ve doktora programlarının süresinden rahat bir yıl indirebiliriz! Geçenlerde bir arkadaşşıma, ilgilendiği bir kitabın NotebookLM özetini gönderip nasıl bulduğunu sordum. “Fazla yüzeysel”, dedi. Sonra hatanın bende olduğunu keşfettim. Programda bir seçenek var: Hızlı/ Derin. Ben “Hızlı”da çalıştırmışım. Derin’i açınca özetler ayrıntılandı ve gerçekten derinleşti.

Daha önce, artık tercümelemlerin büyük çapta YZ tercümanlarıyla yapıldığını yazmışım. Kitap yayımlanınca “çeviren” kısmına da YZ’nin adına benzer bir şeyler yazılıyor: “D. L.” falan gibi.

Derken geçen gün bir kitabın künye sayfasına bakıyordum. Ne göreyim: “Kapak tasarımı: Midjourney” Bu, birkaç grafikçi YZ’den biri!

Yapay Zekâ grafikçilerin, çeviricilerin, hatta programcıların işlerini ellerinden alıp onları sokağa mı bırakacak? Evet, derhal önlem alınsın diyenler var. Hayır, teknoloji işleri kolaylaştırdı ama yeni iş kolları yaratacak diyenler de var. Şimdilik birilerinin işsiz kalması daha yakın gibi. Henüz ufukta o yeni iş kolları belirginleşmedi. Şöyle hesap ediniz: YZ, işleri kolaylaştırıyor ve hızlandırıyor. Bir kişi bir kitabı bir ayda çevirirken şimdi iki-üç gün yetiyor. YZ’nin paragraf paragraf elinden tutup çeviriyi yaptırdığını düşünün. “Yok o kelimeyi değil de şu kelimeyi kullan...” Zaten kendisi de soruyor. Diyelim bir ay, düzeltme falan dâhil, üç güne düştü. 30 gün yerine 3 gün. Bire-on emek tasarrufu. Fakat bu aynı zamanda piyasanın artık eskinin onda biri kadar mütercim ile işini görebileceğini göstermiyor mu? Her on çeviriciden dokuzu işsiz kalacak!

Çevirir, tasarlar, peki yazmaz mı?

Bilgisayar programlamada da öyle. Bir programcı şimdi eskinin yarısı kadar zamanda programını yazıp hatadan ayıklayabiliyorsa mevcut programcıların yarısına artık ihtiyaç yok demektir. Kendim ettim, kendim buldum dünyası...

Derken, bakın başıma ne geldi. Bugünlerde, daha doğrusu son birkaç yılda önce sosyobioloji, şimdi

ise evrim psikolojisi denilen yeni sahayla ilgileniyorum. Fakat yayın sayısı o kadar fazla ki... Acaba kaçırdıklarım var mı diye meraklanıp arama motoruna, "2024 ve 2025'te evrim psikolojisinde ne gibi gelişmeler oldu?" diye sordum. Birçok cevaptan başka bir de reklam çıktı: TailoredRead AI. Adresi de <https://tailoredread.com/> Türkçesi, Ismarlama Okuma YZ. Belki "İsmarlama Kitap" diye çevrilmeli. Sloganı da: On kitap yerine bir kitap okuyun. Siz konuyu veriyorsunuz. Tam nelere odaklanmak istiyorsun diye soruyor. Mesela bana, "Evrime mekanizması da olsun mu?", "Nöroloji cephesini de ister misin?" falan diye sordu. Birinciye hayır, ikinciye evet dedim. Menü daha zengindi, bir kısmını seçtim, bir kısmını seçmedim ve bana nur topu gibi 350 sayfalık bir kitap verdi. "Özet mi olsun, detaylı mı?" diye de sormuştu. Ben detaylı istedim. 15 dolar gibi bir fiyat söyledi. Ödedim ve kitap geldi. Tabii geldi dediysem pdf olarak internette indirdim. İlk 90 sayfayı okudum. Bilgiler gayet iyi seçilmiş ve iyi bir İngilizce ile yazılmış.

E-posta ile, "İngilizce dışında dillere de genişletecek misiniz?", diye sordum. İki gün içinde cevap geldi. "Şimdilik sadece İngilizce. Talebe göre başka dillere de genişletebiliriz..." Bu da dünyanın sonu değil; başka YZ'ye Türkçeye çevirtiriz.

Şu ana kadar 4548 kitap yapıp satmışlar. Ortalama 15 dolardan satsalar ki gerçek ortalama biraz daha düşüktür 65 000 dolar ediyor. Anlaşılan pek küçük bir firma. Bakalım gelecekte ne olacak. Ama bence bilgi cephesinde büyük bir adım, şüphesiz.

İkidir Chris Hayes'in Sirens' Call, Sirenler'in Çağrısı kitabını anlatacağım diye oturuyorum. Nasip olmuyor. Ekonomi biliminin kavramlarıyla konu şöyle: Bilgi bol, dikkat sınırlı. Dikkat, dünyanın en çok talep edilen kaynağı hâline geldi. Bir dahaki sefere.